

# ЭЛСТ БАЛГЪСНА ӨСДЖ-ӨРГДЖЛГЪН

СССР-н экономическ голыч төр-мүдиг күчәхд, советск улсин бәәдл-джиргълин боли культурин кемджә улм цааранднь өдлүлдж-өргджүлх-днь барт барлгсн «1959—1965 джилмүдт олн әмтнә эдл-ахун дел-рлтин контролнь тоогъин тускар» үр Н. С. Хрущевин кех докладин тезисмүд делгү программнь мөн.

Элст балгъсна экономикнь боли культурнь долан джилин туршарт делгү өслттә болхми. Элст балгъсна промышленностин өгдг продукция 4,5 холван өсхми. Балгъсна олн-әмт-нә эдл-ахун орулдж өгдг капиталнь тәвц мөнъгнә кемджән 250 сай ар-слнъгас үлү болхми.

Элстин ясврин заводиг оньгдарул-дж хүврүләд, терүна орчд, автома-шинә, комбайна, тракторин боли нань чигн двигательмүд 1957 джи-линәр болхла, джилдән 3,5 холван икәр ясдж гаргъдг ик күчтә ясврин-механическ завод тосхкд темдглгд-джәнә.

Урднь бәәсн балгъсна электроста-

нциг оньгдарулх боли шин электро-станц тосхх балгъсна долан джилә зурад хәләгдджәнә. Энүна ашднь электростанцин күчнь 1965 джил 4 холванас үлү өсхми.

Ирх долан джилин эргцд Цимлянск ГЭС-с Элст балгъсенур ик күчтә линий орулгдхми. Тнигәд, балгъсиг боли балгъсен шидр бәәх колхозмудиг, совхозмудиг күчднь электрифицировать кех әв-аргъ өггдхми, Элст-тин района промышленн боли селәнә эдл-ахун производствин күнд көдлмшиг кевтнь механизировать, автоматизировать кех әв-аргъ өггдхми.

Ирх долан джил манд, бәәрн газ-рин тосхлтин материал кедж гар-гъхд боли тосхлтин индустр өсхд берк кевәр уралан йовудта долан джил болхми. Тоосх, чолу, дотл, хад боли хорханцг чолу, төмр-бетонн боли силикальцитн изделий, алебас-тр, хулсн плит боли нань чигн тосх-лтин материал кедж гаргъх ик-күчтә баз эн долан джилин эргцд Элстд тосхгдхми. Джилдән 11 сай

тоосх кедж гаргъдг хойрдгч кир-пичи завод, дотл гаргъдг завод, алебастр кедж гаргъдг завод тосх-дх темдглгдджәнә. Джилдән 15 минь-гън тонн төмр-бетонн изделий гар-гъдг, 4,4 сай арслнъ капиталнь тәвцтә, төмр-бетонн цех, 4 сай ар-слнъ капиталнь тәвцтә силикальци-ти боли арматурн изделий гаргъдг цехмүд тосхгдх темдглгдджәнә.

Олн-әмтн эдлгдг эд-тавр гаргъ-лгънд икәр оны өггдджәнә. Элст балгъснд бәәх промышленн пред-приятын гаргъдг продукция долан джилин эргцд 3,5 холван өсхми. Хот-хоолин боли гнигн промышлен-ностин предприятие шинәс тосхгд-цаххми. Ирх долан джилд 2 сай арслнъ мөнъг гаргъдг кегдсн пиво кедг завод тосхгддг дуусгдхми. Нег-негнднь 2,2 — 3,0 сай арслнъ мөнъг гаргъдг кегдх хувц уйдг, госна боли мебельн фабрикс тосх-дх темдглгдджәнә. Шилин завод тосхгдхми. Элстин промкооперацин системин промышленн предприятие-

син гаргъдг продукция кемджән сай арслнъ балгъсна коммунальн эдл-ахун системин әмтн бәәдг гер-мүд тосхкд гаргъдхми. Балгъсна зурагъар Элстд 613,3 миньгън арслнъ мөнъгнә бытовоей комбинат тосхх хәләгдджәнә, нег-негнь 99 миньгън арслнъга 2 бы-товой павильон, 60-д миньгън ар-слнъга 2 павильон, 2 парикмахерск, 180 миньгън арслнъга хувц уйдг нег мастерской боли «Буратинский» совхозд бытовоей нег павильон тос-хх темдглгдджәнә.

Малас гаргъдг авдг хот-хол боли селәнә эдл-ахун сырьә элвджәх уч-рар селәнә эдл-ахун хот-хол боли сырьә промышленн кевәр эд-бөд келгън икәр өсхми. 8,5 сай арслнъ-га махна комбинат, арсна завод, үс-нә фабрик долан джилин эргцд тосх-гдхми.

1959—1965 джилмүдт балгъсна бәәрн эдл-ахун 256,6 сай арслнъ мөнъгн гаргъдг хәләгдджәнә. Эн мөнъгнәс 18,2 сай арслнъ школмуд, 32,5 сай арслнъ эмилгънә боли бичкдүдин учреждение, 11,9 сай арслнъ культурин учреждение, 57,1

сай арслнъ балгъсна коммунальн эдл-ахун системин әмтн бәәдг гер-мүд тосхкд гаргъдхми.

Балгъсна автомобильн көлгн цаа-рандан икәр өсдж-өргдхми. Долан джилин эргцд автомобильн көлгнә ачлгъ зөөлгънь, 1957 джилд 0,92 сай тонн зөөснә орчд 2,4 сай тонн күрч өсхми. Автобусар әмт зөөлгън 3,2 холванас үлү өсхми. 1959—1965 джилмүдт 130 километр ас-фальтированы автомашинә хаалгъ кегдхнь темдглгдджәнә, терүна эл-ст — Дивное хоорнд 100 км хаалгъ кегдхми. Ирх долан джилд Элст — Дивное хоорнд төмр хаалгъ тосхх темдглгдджәнә.

Долан джилин туршар балгъсен шидрк селәнә эдл-ахун малин хот белдлгъәрн, темснә культур га-льгъарн, торгън нооста хө өсклгъәрн боли махна-үснә мал өсклгъәрн шишлнъдүрлгдхми. Торгън нооста хө өсксн деерән республикин хотл балгъсен Элстиг махар, үсәр, темсәр, боли нань чигн селәнә эдл-ахун хот-хоолар теткх төр балгъсен шидрк колхозмудин боли совхозмудин өмн

тэвгдджэна. Балгэсна селэна эдл-ахусин хэонэ тонь 282000 толгэа, бод малин тонь — 11000 толгэа кэргдхмн. 100 га газр болгэнас 11,8 центнер мах, 7,8 центнер үс, 7 центнер ноос гаргэдж авх аргэ эн учраджана.

Балгэсна оln-эмтнэ эдл-ахун ёслтин темп тэргн болсн учрар 1959-1965 джилмэудт кэч-кёлсчнрин бээх бээдл-джиргэлин болн кэчурин кемджэнь улм оёдлхмн. Балгэснд эд-тавр хулдлгэна кемджэнь 3,5 холван ёсхмн. Балгэсна гүүлгэнэ сетин тонь ёсхмн: 2 универмаг, 8 столовой, 1 кафе, 6 склад, нань чигн предпрятэс тосхгдхмн.

Зүг ганцхн коммунальн эдл-ахун халхар долан джилин туршарт 57 мингэнь квадратн метр зээтэ эмтн бээдг гермэуд балгэснд тосхгдхмн. Ханядн гем эмндг диспансер, инфекционн корпус, бичкэудит больниц, психодиспансер, вендиспансер, трахоматозн диспансер бэргдхмн, урднь

бээсн поликлиник дакнас босхгдхмн.

Ирх долан джилмэудт наук, искусств, культур болн оln-эмтнэ сургэуль-эрдм улм цаарандан ёсдж-ёргдхмн. Чирэ далд сурдг ВУЗ-дар дамджулдж специалистнр белдлгэнь ёсхмн. 1520 сургэульчир багтдг агэута 5 школ, бичкэудин 2 сад, университетин сургэулин корпус, педучилищин гер балгэснд, тосхгдхмн. Культурин Гер, кинотеатр, республиканск библиотек, дегтрин баз, типограф болн нань чигн объекте тосхгдх темдлгдджэна.

Партин болн правительствин манэ омн тэвсн долан джилин зуран тёрмэуд кэцэлгэнь Халымг АССР-н кэч-кёлсчнрин экономик, культур болн бээдл-джиргэулм цаарандан ёсдж-ёргдххд эрхн ик чинртэ болхмн.

**С. ДЖЕНГУРОВ.**

Элст балгэсна зуран ахлач.